

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	: 05 oktober 2020
Voorstelnummer	:
Datum raadsvoorstel	: 17 augustus 2020
Portefeuillehouder(s)	: Wethouder Opdam
Commissie	: Openbare Ruimte
Datum commissie	: 16 september 2020
Soort agendering	: ter advisering
Agendapunt	: Visie Aardgasvrije Wijken
Team	: Beleid & Vastgoed
Opsteller(s)	: Melle de Jong
Datum B&W besluit	: 1 september 2020
Bijlagen:	: 1. Visie Aardgasvrije Wijken
Onderwerp	: Visie Aardgasvrije wijken

Voorgesteld besluit

1. de Visie Aardgasvrije Wijken vast te stellen.
2. in te stemmen met de aanbeveling uit de Visie Aardgasvrije Wijken om een haalbaarheidsonderzoek in de kansrijke wijk Centrum-GGZ te starten

Geheimhouding

- ☐ Ja
☒ Nee

RAADSVOORSTEL**1. INLEIDING**

In 2019 zijn in de Klimaatwet doelen vastgesteld om te voldoen aan het akkoord van Parijs waaronder het drastisch verminderen van de CO₂-uitstoot. In 2019 hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties het Klimaatakkoord gesloten waarin de klimaatdoelstelling vertaald zijn naar een grote ambitie voor verduurzaming van de gebouwde omgeving in Nederland. Er is daarbij bepaald dat elke gemeente eind 2021 in het bezit dient te zijn van een visie waarin de transitie naar duurzame warmte wordt beschreven voor de komende jaren: de visie aardgasvrije wijken.

Op 9 oktober 2019 is uw college akkoord gegaan met de ontwikkeling van de visie aardgasvrije wijken. Het afgelopen jaar hebben wij samen met professionele betrokken partijen en de input van inwoners het visiedocument opgesteld. Hierin is een analyse gemaakt met behulp van een aantal gezamenlijke uitgangspunten, om zo tot aanbevelingen te komen. Deze aanbevelingen richten zich op de hele gemeente maar ook specifiek op een aantal kansrijke wijken waar voor 2030 nader onderzoek kan plaatsvinden om de beste oplossingen te achterhalen voor duurzame warmte, zonder het gebruik van aardgas. Deze visie aardgasvrije wijken is afgerond en wordt nu ter vaststelling aan uw raad aangeboden. De gemeenteraad wordt voorgesteld om de aanbevelingen uit deze visie over te nemen, waaronder de aanbeveling om een haalbaarheidsonderzoek voor een warmtenet in de kansrijke wijk Centrum-GGZ te starten.

2. KEUZERUIMTE

Op de klimaatconferentie in Parijs zijn verregaande mondiale afspraken gemaakt over het verlagen van de CO₂-uitstoot. Doel van de reductie is het beperken van de opwarming van de aarde met maximaal 2 graden Celsius. Deze doelen zijn vastgelegd in de Klimaatwet en geconcretiseerd in het Klimaatakkoord.

De uitfasering van de gaswinning in Groningen heeft daarnaast invloed op de richting van de energietransitie ten opzichte van andere Europese landen door de focus op de ontkoppeling van aardgas. Op nationaal niveau wordt het Europees kader verankerd in het klimaatakkoord en is het verankerd in het regeerakkoord van kabinet Rutte III. Onderdeel hiervan is het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving in uiterlijk 2050 en het beschikken over een visie aardgasvrije wijken.

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

Klimaatwet (in werking getreden op 1 september 2019).

In de Klimaatwet staan drie doelen:

1. Een vermindering van 49% (t.o.v. 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2030.
2. Een vermindering van 95% (t.o.v. 1990) van de broeikasgasuitstoot in 2050.
3. 100% broeikasgas-neutrale elektriciteit in 2050

Dit voorstel heeft betrekking op het Collegeprogramma 'Met Elkaar', hoofdstuk Duurzaamheid. In het programma staat onder andere dat:

- duurzaamheid ingebed moet worden in de ambtelijke organisatie.
- de gemeente als overheid het goede voorbeeld geeft.
- lokale energie initiatieven (zoals Heiloo Energie) worden gefaciliteerd met het uitwerken van verduurzaming.
- er de voorkeur is voor energieneutrale nieuwbouw.

- eigenaren van bestaande woningen worden gestimuleerd en gefaciliteerd bij het verduurzamen van hun woning.
- het noodzakelijk is om de ondergrondse infrastructuur in beeld te hebben.

In de Focusagenda Regio Alkmaar heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de actiepunten om voorloper te zijn op het gebied van duurzaamheid en alternatieve energie. De regio biedt daarom ruimte aan innovatieve ontwikkelingen, zodat de energietransitie in de regio versneld kan worden.

De visie aardgasvrije wijken draagt bij aan het realiseren van deze actiepunten. Het legt daarnaast een zorgvuldig fundament om op voort te bouwen. Dit stelt ons in staat om in gesprek te gaan met inwoners en andere gebruikers in een gebied, over de verduurzaming van de warmtevoorziening in een wijk. Zo zijn in de visie een aantal uitgangspunten bepaald waar het fundament uit is opgebouwd:

- Betaalbaarheid – bij selectie van wijken kijken we naar de warmteoplossing met de laagste maatschappelijke kosten.
- Draagvlak – we werken aan draagvlak door goed te informeren én te luisteren naar onze inwoners en ondernemers.
- Besparing en duurzaamheid – we richten ons op energiebesparing en het toewerken naar duurzame warmtebronnen.
- Transparantie en uitvoerbaarheid – we richten ons op technisch en praktisch uitvoerbare oplossingen en werken hierbij samen door planningen af te stemmen.
- Samenwerking – we maken duidelijke afspraken met de andere partijen met wie we samenwerken: duidelijkheid voor de inwoner.

Ondanks de huidige Corona-crisis zullen de Rijksdoelstellingen onverminderd van kracht blijven. Als we later starten, moeten we straks hetzelfde doen in minder tijd en missen we op dit moment koppelkansen in de omgevingsplanologie en bij inkoop/aanbestedingen. Dit leidt tot onnodige extra kosten voor de gemeente op een later moment. Verder is de verwachting dat zodra de economie verder aantrekt

Een rijksbijdrage voor de gemeentelijke uitvoeringslasten die volgen uit het Klimaatakkoord is niet uitgesloten. Deze mogelijke rijksbijdrage kan dan worden meegenomen in de begrotingen van 2022.

3. TOELICHTING OP HET ADVIES

Om de doelen geformuleerd in de Klimaatwet te halen zal onze warmtevoorziening zonder gebruik van aardgas nagenoeg volledig CO₂-neutraal moeten worden, een grote maatschappelijke uitdaging. Voor de gemeente Heiloo betekent dit dat er ruim 10.000 huizen, veelal matig geïsoleerd en vrijwel allemaal verwarmd door aardgas, stapsgewijs aangepast moeten worden. In het Klimaatakkoord is er een structurele aanpak voorgesteld om wijk voor wijk aan de slag te gaan. Wij als gemeente spelen hierbij een cruciale rol om de regie te nemen over het proces om samen met de inwoners, gebouweigenaren en professionele betrokken partijen de afweging te maken wat de beste oplossingen zijn per wijk. Deze visie is dan ook tot stand gekomen in samenwerking met al deze partijen, een inwonerspanel en een algemene inwonersbijeenkomst. Daarnaast zal er een gemeentebrede aanpak ontwikkeld worden om isolatie te stimuleren zodat alle overige woningen in alle kernen van de gemeente Heiloo transitie-gereed worden gemaakt.

Een eerste stap in het proces is het beschikken over een visie aardgasvrije wijken. Als de raad deze visie heeft vastgesteld, is aan deze verplichting uit het klimaatakkoord voldaan. Dit

stelt ons vervolgens in staat om wijkuitvoeringsplannen te ontwikkelen en daar subsidie bij de Provincie Noord-Holland aan te vragen en onze inwoners en ondernemers te helpen in deze transitie naar een duurzame gebouwde omgeving.

In de Focusagenda Regio Alkmaar heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de actiepunten om voorloper te zijn op het gebied van duurzaamheid en alternatieve energie. De regio biedt daarom ruimte aan innovatieve ontwikkelingen, zodat de energietransitie in de regio versneld kan worden.

De visie aardgasvrije wijken draagt bij aan het realiseren van deze actiepunten. Het legt daarnaast een zorgvuldig fundament om op voort te bouwen. Dit stelt ons in staat om in gesprek te gaan met inwoners en andere gebruikers in een gebied, over de verduurzaming van de warmtevoorziening in een wijk. Zo zijn in de visie een aantal uitgangspunten bepaald waar het fundament uit is opgebouwd:

- Betaalbaarheid – bij selectie van wijken kijken we naar de warmteoplossing met de laagste maatschappelijke kosten.
- Draagvlak – we werken aan draagvlak door goed te informeren én te luisteren naar onze inwoners en ondernemers.
- Besparing en duurzaamheid – we richten ons op energiebesparing en het toewerken naar duurzame warmtebronnen.
- Transparantie en uitvoerbaarheid – we richten ons op technisch en praktisch uitvoerbare oplossingen en werken hierbij samen door planningen af te stemmen.
- Samenwerking – we maken duidelijke afspraken met de andere partijen met wie we samenwerken: duidelijkheid voor de inwoner.

Ondanks de huidige Corona-crisis zullen de Rijksdoelstellingen onverminderd van kracht blijven. Als we later starten, moeten we straks hetzelfde doen in minder tijd en missen we op dit moment koppelkansen in de omgevingsplanologie en bij inkoop/aanbestedingen. Dit leidt tot onnodige extra kosten voor de gemeente op een later moment.

Een rijksbijdrage voor de gemeentelijke uitvoeringslasten die volgen uit het Klimaatakkoord is niet uitgesloten. Deze mogelijke rijksbijdrage kan dan worden meegenomen in de begrotingen van 2022.

4. OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

nvt.

5. REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De visie aardgasvrije wijken is in nauwe samenwerking met gemeente Castricum en gemeente Bergen opgesteld. De gemeenten kennen onderlinge vergelijkbare geografische kenmerken en uitdagingen voor het uitfasen van aardgas. De transitie naar een duurzame warmtevoorziening en de bijbehorende warmtebronnen is een grensoverschrijdende ontwikkeling, bijna alle professioneel betrokkenen zijn actief in de verschillende gemeenten. In de Regionale Energiestrategie wordt met de Regionale Structuur Warmte hier ook in regionaal verband rekening mee gehouden. Verder is in de Focusagenda Regio Alkmaar het agendapunt 'Energie-innovatie' relevant voor het Programma Aardgasvrije Wijken met betrekking tot het ontplooiën van innovaties voor betaalbare warmtetechnieken.

6. RISICO'S

Aan het vaststellen van de visie zijn er geen risico's verbonden. Het pad wordt enkel vrij

gemaakt voor eventuele vervolgstappen, die wederom ter besluitvorming zullen worden aangeboden aan de raad. De visie baant de weg voor het ontwikkelen van wijkuitvoeringsplannen en pilotprojecten. Op deze manier kunnen op kort termijn kansen benut worden door zorgvuldige voorbereiding en het opbouwen van vertrouwen onder inwoners. Verder maakt deze visie ook de kans groter dat de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 gehaald kunnen worden tegen lagere economische kosten.

7. FINANCIËN

Aan het vaststellen van de visie zijn geen financiële verplichtingen verbonden.

Incidenteel budget 2020 en 2021

Het Rijk heeft via de decembercirculaire 2019 aan de gemeente reeds een bedrag van €200.000,- aan incidentele middelen toegekend voor aardgasvrije wijken in 2020 en 2021. Dit bedrag is grotendeels in de reserve duurzaamheidsmaatregelen gestort. In de begroting 2021 wordt aan de raad voorgesteld om €100.000 euro uit de reserve te onttrekken voor het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan aardgasvrije wijken en de uitvoering van de bijbehorende participatie. Voor 2020 is er voldoende budget in de begroting. Er zijn dus voldoende middelen beschikbaar om in 2020 en 2021, na het vaststellen van de visie aardgasvrije wijken, te starten met het ontwikkelen en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen en participatie.

Subsidieaanvraag 2020-2021

Aanvullend op de toegekende middelen tijdens de decembercirculaire, kan bij de Provincie Noord-Holland eind 2020 tot maximaal €200.000,- aan subsidie worden aangevraagd voor het ontwikkelen en uitvoeren van deze wijkuitvoeringsplannen. Dit betreft een subsidie tot maximaal 2/3 van de totaal gemaakte kosten. Via het Expertise Centrum Warmte is er tevens een regeling in het leven geroepen voor het inhuren van expertise voor het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan. Het aardgasvrij maken van wijken heeft op dit moment volop de aandacht en financiële ondersteuning vanuit het Rijk en de Provincie Noord-Holland.

Dekking structureel budget

De impactanalyse vanuit het programma Klimaat heeft uitgewezen dat de huidige capaciteit, waar aardgasvrije wijken ook onder valt, binnen de BUCH werkorganisatie onvoldoende is om invulling te kunnen geven aan de Rijksopdrachten, geformuleerd in het Klimaatakkoord. Eerder heeft de VNG al aangegeven dat het aardgasvrij maken van slechts één wijk zo'n 2 tot 3 fte vereist. Dit beeld wordt bevestigd onder andere uit de pilot proeftuin aardgasvrije wijken die in gemeente Purmerend reeds wordt uitgevoerd en vanuit de pilot in gemeente Leiden.

Binnen het voorstel van het Programma Klimaat, dat eveneens op 5 oktober aan de gemeenteraad wordt voorgelegd, wordt de uitbreiding van de capaciteit voor het uitvoeren van de taken uit het Klimaatakkoord voorgesteld. Hier valt aardgasvrije wijken binnen de energietransitie ook onder. Daarnaast zijn de VNG en Raad Openbaar Bestuur bezig met het opstellen van een advies aan het Rijk voor de benodigde uitvoeringskosten om het Klimaatakkoord te kunnen uitvoeren voor de periode 2022 en verder. U kunt hier meer over lezen in het raadsvoorstel over het programma Klimaat.

Andere BUCH gemeenten

Gemeente Uitgeest heeft vorig jaar de visie aardgasvrije wijken vastgesteld en heeft subsidie bij de Provincie Noord-Holland met succes aangevraagd. Nu zijn ze bezig met het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan. Voor gemeente Heiloo is hetzelfde proces in gang

gezet als voor gemeente Bergen en Castricum. Ook bij deze gemeenten zal na het vaststellen van de visie aardgasvrije wijken, met behulp van de subsidie van Provincie Noord-Holland, gewerkt worden aan het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan en participatie. Dit wijkuitvoeringsplan wordt ontwikkeld in samenwerking met de professioneel betrokken partijen die deel uit maken van projectgroep aardgasvrije wijken.

Besluitvorming

Pas zodra de visie aardgasvrije wijken is vastgesteld, kan uiterlijk eind 2020 de subsidie voor aardgasvrije wijken bij de provincie worden aangevraagd voor de ontwikkeling van een wijkuitvoeringsplan. Voordat dit plan uitgevoerd kan worden zal deze in 2021 ter vaststelling voor de raad verschijnen.

8. COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

Voor het creëren van draagvlak is er een lokale projectgroep opgericht waarin professionele betrokken partijen (onder andere Heiloo Energie, Provincie Noord-Holland, Liander, Kennemer Wonen, HVC, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en PWN) samen met ambtenaren van gemeente Heiloo (gebiedsregisseurs, procesregisseur beheer openbare ruimte, rioolbeheer en wegenbeheer) in 5 verschillende sessies actief hebben deelgenomen aan het ontwikkelen van de visie. Daarnaast zijn er twee aparte inwonerspanelbijeenkomsten en een algemene inwonersbijeenkomst georganiseerd. Vanwege het COVID-19 virus vonden enkele bijeenkomsten in digitale vorm plaats. De uitkomsten van deze bijeenkomsten zijn onderdeel van de visie.

Verder is een ambtelijke stuurgroep opgericht waarin het sociaal domein, gebiedsregie, openbare ruimte, ruimtelijke ordening en communicatie in vertegenwoordigd zijn. Er zijn in totaal twee raadsinformatieavonden georganiseerd over de visie. De visie is ook een aantal keer in raadsnieuwsbrieven toegelicht.

De communicatie- en participatiestrategie past binnen kaders participatiestrategie Omgevingswet en richt zich op de volgende uitgangspunten:

- Dichtbij de klant en innovatief
- Van Buiten naar Binnen werken
- Couleur locale en maatwerk

Inwoners, ondernemers, interne collega's, het college en de gemeenteraad zijn op verschillende momenten geïnformeerd over deze visie, via persberichten, bijeenkomsten en nieuwsbrieven. Het doel van het betrekken van inwoners is het informeren van inwoners wat hun te wachten staat, het stimuleren van transitiegereed maken van bestaande woningen en het ophalen van informatie hoe inwoners betrokken willen worden in de vervolgstappen. Alle partijen zullen in de vervolgstappen geïnformeerd en betrokken worden.

Na vaststelling van de visie door de gemeenteraad zal deze visie beschikbaar worden gesteld op de website van de gemeente Heiloo.

9. UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na het vaststellen van de visie aardgasvrije wijken zal er samen met de projectgroep een wijkuitvoeringsplan worden opgesteld voor minimaal één kansrijke wijk en zal er een haalbaarheidsonderzoek worden gestart voor de kansrijke wijk Centrum-GGZ. In dit plan zal er ook veel aandacht zijn voor participatie van de inwoners in de betreffende wijk. Dit uitvoeringsplan zal ter vaststelling voor de raad worden gebracht. Daarnaast zal het

programma aardgasvrije wijken worden doorontwikkeld en wordt er vanuit het programma klimaat ingezet op data en monitoring.

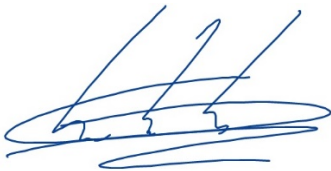
10. BIJLAGEN

1. Visie Aardgasvrije Wijken

11. ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

1. Klimaatwet: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-254.html>
2. Klimaatakkoord: <https://www.klimaatakkoord.nl/klimaatakkoord>

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

De heer drs. G.H.S. Heemskerk MBA
secretaris

De heer T.J. Romeyn
burgemeester